

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

LAPVEZÉR:
MATOLAI ETELE.

POLITIKAI FŐMUNKATÁRS:
Dr. BÚZA BARNA.

Előfizetési ár:
Égész évre 10 korona. Félévre 5 korona. Negyed-
évre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetéseket a legjutányosabb árban közlünk.

Mitől függ a jövőnk?

Ugy vagyunk most a magyar közéletben, mint mikor nagy betegnél a krízist várják. Akkor válik el minden. Akkor mondhatja meg az orvos, hogy mi lesz: vagy gyógyulás és utána élet, egészség, munka, vagy az elpusztulás.

Ilyenkor bizony senkinek sincs nagy kedve a jövőről beszélni s terveket, ábrándokat szólni felőle. Az az egyetlen gondolata, hogy szerencsésen tulessék a krízisen. Hogy azután mi lesz, arról elég idő később gondolkodni.

A nagy krízis most a bank ügyének az elintézése. Ha ez jól sikerül, számíthatunk minden emberi valóságnak szerint legalább hét esztendei nyugodt, békés fejlődésre. Ha nem valósítjuk meg az önálló bankot, akkor a zavaroknak, küzdelmeknek, megpróbáltatásoknak beláthatatlan sora következik és ez nem csak az ország fejlődését akasztja meg, hanem nyomásztól, zsibbasztól, tekszik rá az ország minden részének, a városoknak, a községeknek fejlődésére is.

A Hegyaljáról.

A Turisták Lapja 1909. legújabbik füzetéből. Helyi vonatkozásai miatt közöljük e cikkelyt, mint minket újhelyieket közelebből érdeklőt.

Szerzője: Dr. Czirbusz Géza.

II.

A Sátorhegy.

A névadó hegy alakjáról kapta nevét, mert a legjellegzetesebben mutatja a háztetőformájú sátor alakját, azaz a két ágásra terített ponyvasátorét, melyet a magyarok ázsiai hazájukban használtak. Teteje hosszában elnyújtott keskeny, alig 4—8 méter széles él, melyről jobbra-balra meredekül levágódik a hegyoldal. Gerinczének eleje meg a vége szintén le van csapva s még meredekebb a hegynek fenn összekötő derekánál.

Ez a sátoros típus gyakori a zempléni Hegyalján. A Várhegy (337 m.) pl. alulról kuposnak látszik, de a Sátorhegyről nézve, ennek is határozottan sátoralakja van. Már a kis Kopaszka (346 m.) olyan hegyes homogén kup, mint a balatoni hegyed, Hegyes kupra emlékeztet a felében letarolt Hajagos is, de csak a Sátorhegyről; a Magos-

hegy alulról szintén tökéletes hegyes kupformát mutat, már Bányászkáról nézve elnyult hegyes kupot. A Kopaszka 364 m. magas tompa kupja felső peremén közelről, a májuskuti völgy oldalán majdnem falszerűen meredek trachyt-fejést mutat, a Magosról alulról látni. A Magoshegy a Ronyva melőléről a Torzsással egynek látszik, csak felülről, a hegy tetejéről látjuk, hogy a Magos három ágat ereszt északra és nyugatra: a lazi hátat, a Torzsást s a Kis-Magost, egyet pedig délre a Zsolyomka felé. Egynek látszik a Hajagos a Sátorhegyvel, pedig jókora mélyedés választja el a kettőt, melyen a bodnár-völgyi lövöldébe mennek. A Sátorhegyre az újhelyi hegység legszebb völgyéből a Kopaszka és Sátorhegy (461 m.) között szokás lenni. Szintén szőlők mellett és felett, részben a Bodnár-völgybe vezető erdei úton, honnan merészen nekivágunk a Sátorhegy erdőse és mindenünnen meredek törzöknek. A teteje felé, hol a leguruló kövek is sokasodnak, a füves hegyoldal meg csuszamlós, bizony majdnem 20°—16°-ú lejtőn kell kapasz-

deket, hogy ha a magyar bank az osztrák bankkal kartellbe fog lépni, akkor az nem lesz önálló bank. Akik ilyen zöldeket beszélnek, azoknak még az se lenne önálló bank, ha egyenesen az angol bankot hozhatnánk át Budapestre, mert nekik semmi se jó, ami most történik, ellenben minden jó volt, amit az azelőtti kormánypárt csinált. Az igazság pedig az, hogy Magyarországra nézve az lenne a legkedvezőbb megoldás, ha a felállítandó önálló bank olyan kartell köthetne az osztrák bankkal, amely biztosíthatná a két bank jegyeinek kölcsönös eltagadását a két országban. Mert így élveznők az önálló bank előnyeit, a nehézségeitől pedig lehetőleg megmentene az ilyenféle kartell. A függetlenségi párt nem engedhet a bank követeléséből és így a békés kibontakozás egyetlen feltétele az önálló bank létesítése. Ettől függ Magyarország legközelebbi jövőndő sorsa. Azért bünyös az, aki ma magyar ember letétre az önálló bank ellen dolgozik.

Százféle teendő vár a törvény-

hozásra, vármegyékre, városokra. Itt van, hogy csak a minket érdeklő dolgokat említsem, a borértékesítés szervezése, a hordó ügy megoldása, az agrárkölcsönök rendbehozatala, a borokra való kölcsönök szervezetének létesítése, a zárt terület hatásos állami ellenőrzésének életbejuttatása, — azután a városok háztartásának rendezése, városi közlekedési, világítási, erőátviteli s más ilyen vállalatok létesítése és megkönnyítése és még temérdek ilyen természetű tennivaló, ami mind egy egy részlete lenne az ország gazdasági emelkedésének.

S nálunk Zemplében és különösen Újhelyben is a helyi teendők egész hosszú sora vár elintézésre, elkezdve a polgári fiúiskolától, városi borméréstől s az ipari árucarnoktól egészen a vasúthoz vezető ut kikövezéséig, aminek a valósulása mind hozzá van fűzve ahhoz, hogy a bankkérdés a függetlenségi párt álláspontja szerint lesz-e elintézte és lesz-e ennek folytán nyugalom és békés munka, vagy nem.

Láthatja mindenki, hogy nem csak az országos politikának, de

felsőintert homokbuczkáival, a Bodrog és Tisza kanyarulatait. Látni végül tisztán a szomat, a Magoshegy felrobbantott kráterjének maradványait, a Magost, Hajagost, köztük a Borzhegyet és Kis-Magost, a Kopasz és Várhegyet (337 m.), Némahegynek (173 m.) bevezett számlóval együtt. A hegyek elrendezkedése valóban egy kelet felé beszakadt kráter romjaira mutat, ha t. i. a Borzhegy és Kis-Magos nem későbbi beékelések. Ezek nélkül ez a beszakadás oly Caldera, minő Stübel véleménye szerint egyidejű a horpadékkal. Mert mégis csak feltűnő, hogy a Magoshegy s a Kopaszának rétegei fejuket *kifelé* meresztik s a szakadás felé dőlnek, nem pedig fordítva. Ezt a kopaszai, zsolyomkai kőbányákban lehet megfigyelni. Ha ez a beszakadás a Magoshegynek felrobbantott kupjának helyén mélyed: akkor nemcsak a Zsolyomka, hanem Újhely és S. Patak felé folyt le róla a kivetett láva, következésképp arra felé menekesebbnek kell lennie a hegy oldalának. Ha pedig felrobbant kráter, szoma volt ez az őtűshegy, azok mintegy hanyatvágódtak volna e robbanástól s kifelé dőltek volna,

Állami vagy m. á. v. nyugdíjjogosultsággal bíró tisztviselők legkedvezőbb feltételek mellett kölcsönt kaphatnak kezesek nélkül is. Régi kölcsönök konvertáltak. Bővebb felvilágosítással szolgál és ezen ügyet díjmentesen intézi az Első Magyar Általános Biztosító Társaság sátoraljujhelyi főügynöksége Sátoraljujhely.

A kölcsönösszeg esetleges utalványozása után sem fogadunk el semmiféle díjazást.

a megyéknek, városoknak, egyeseknek is milyen közelről érinti a legfontosabb érdekeit ez a politikai életet domináló kérdés és mennyire szükséges, hogy ennek megnyugtató elintézésére az egész nemzet egyértelműleg törekedjék. A ügytelenségi párt kitart hiven az álláspontja mellett. Remélnünk kell, hogy a többi tényezők is többre fogják becsülni a tisztességes, munkás békét, mint a felfordulást.

Olvasmányok.

Hangos feljajdulások járták be nemrég a sajtót amiatt, hogy a nagyközönség kezei között olyan olvasmányok forognak, amelyek a lelket megfertőzik és nem ritkán a bűn örvényébe sodorják. Akkoriban sűrűn emlegették a Nick Carter-t, amely a gyöngye lelké fantáziáját felesigázza s a rémségek hőiséhez hasonló cselekedeteket írta. Ha jól tudom, intézkedtek is a könyv terjedése ellen. Hiu fáradozás! Az olvasmányoknak, — akár ponyvára való, akár irodalmi magaslaton állanak, mindenkor meg volt és meg lesz a hatásuk. A Robinsonról, amelyet gyermekkorunkban oly szívesen lapozgattunk, senki sem állíthatja, hogy máglyára való. Mégis, hány-szor olvastuk a lapokban, hogy hájtörött hősenek hányattatása és kalandjai rezgésbe hozták egy pár gyermekifjú lelkét és ellenállhatatlan erő vonzotta őket hasonló kalandok keresésére. Elhagyták a szülői házat és neki vágtak a világnak, hogy ismeretlen világreszekbe hajózzanak. Persze, amikor megcsipték őket és visszavitték a kétségbeesett szülői karjai közé, elröstelkedtek, mint ahogy elröstelkedünk mi, ha egy-egy szindarab hatásosabb jelenete könnyeket esalja szemünkbe. De azért senkinek sem jutna eszébe

mi nincsen úgy. Kifelé, azaz délfelédül ugyan a Sátorhegy, de annak meg elenkezőleg a kráter bejárja felé kellene mutatni szakadékok oldalát, pedig a Hajagos és S. Patak felé a legmeredekebb. De ezek csak futólagos turisták megfigyelések. Lehet, hogy az ötóshegy szoma, volt kráternek peremmaradványa, de akkor is a Várhegy nem a kráter közepén támadt, miként az a Zsolyomka forrása felől látszik, hanem a Sátorhegy vonalába esik s valóságosan ugyanannak a vulkános ajkúlásnak hasadékán tödült kifelé, melyen a Hajagos-, Sátor- és Várhegy egyenkint kitorék valaha.*

A májuskuti hármaskuti, zsólyamkai völgyek, a Torzsás, Sátorhegy szebbnél-szebb kiránduló- és sétahelyre kinálkoznak. A hármaskuti források épp oly kitűnők, mint a sátoraljai Anna, József-kutforrások. A villás szőlők- és jeles pin-

* A dr. Szabó József által leírt kitűnő helyét, hol rhyolit ékeledött a zsidó trachytba, nem találtam. Valószínűleg beépítették az újhelyi új homokkaszarnya udvarába, de Spoltkovszky tanár szőlőjében van egy másik intrusio, hol zöldséges puha trachyt ékeledött barna közetbe. A zöldséges kő a levegőn megkeményedik és igen jó fehér építőköve. Ad.

azt hangoztatni, hogy Robinsont el kell venni a fiatalok kezéből.

Most minő könyveket adjunk a serdülő ifjúság kezébe, nehéz megállapítani, keresztül vinni még nehezebb. Mindnyájan tudjuk, hogy fiatalabb éveinkben hetet-havat jót rosszat összeolvastunk. A könyvek között csak egy különbséget tettünk: azt, hogy az egyiket az asztal fölött, a másikat az asztal alatt olvastuk. Es nem ártott meg nekünk. Egészséges érzékkel mégis csak rátaláltunk a végén arra, a mi lelket nemesítő, szívet és elmét tápláló és eldobtuk azt ami léha és rossz. Minél jobban ügyelünk a fiatalokra annál rosszabb. A tilalommal rátereljük a figyelmüket a tiltottra, amely mindig édesebb a megengedettnél. Hagyjuk őket békén; minden olvasmánynak meg van a maga haszna, még a rossznak is, mert annál jobbnak tűnteti fel a jót.

Egy dolgot azonban aggasztó tünnetnek tartok: azt hogy fiatalágunk aránylag korán mélyed el komor filozofiai könyvek olvasásában 12—18 éves fiatal emberek ma úgy beszélnek Nietzsche-ről és Schopenhauer-ról, mintha egyebet se olvastak volna életükben. Féltem őket a tul korai bölcselkedéstől. Féltem a lelkük derűjét, az arcuk mosolyát, féltem az életkedvüket, a vidámságukat. Félek, hogy a nagy problémák sulya alatt idő előtt megörnyednek s a kora vétség borús érzete nehezedik rájuk. Féltem a fiatalágukat, amelyek gondatlan tréfaíra, kedves álmaira, muló örömeire oly szívesen gondolnak vissza. Csak az ilyen gondatlan fiatalág adhat erőt az élet nagy kálváriájához. Ha valaki közülük befogott a nagy filozofusok valamelyikének olvasásába hajtsa össze a könyvet és tegye félre érettebb kor érettebb éveire. Nekünk, az ideátokban élő, fiatalos lelkesedéstől tüzelő magyar nemzet-

czékről (szomorodni, asszabor) csak az tud beszélni kinek része volt benne. Ocsó az újhelyi piac. Hétvárosok minden lehet kapni, a mi nyaralóknak kell. A nappalok melegségét mérsékli az erdős hegycsúcsokról lefolyó úde erdei felszél, a hajnali és esteli órákat pedig kellemsékké teszi a Bodrog síkságáról feláramló síksági alszél. A Bodrogban (koosin eg, negyed-, gyalog félóra) hideg, a zsólyomkai omlásban kádfürdők, Hacházon vasas Erdőbényén timsőt, Szobráczon glaubersavas kénfürdőt lehet kapni. Mind ez közel van Újhelyhez. Közel van Kassa, Ungvár, a Vihorlát, Lemberg (8 óra), Krakko (12 óra), a Tatra, a Tisza, Helmece, Lelesz, Szentes és Karsa román stílusú templomával. Közel vannak a vinnai, jeszenői, kövesdi, füzesei, regécei vármok, szóval Újhelyben lővárosi ember igen kellemesen és olcsón tölthet 6—8 hetet; kivált beteg, vézna gyerekek üdülnék föl és kapnak erőre hamar az újhelyi hegycsúcs között. Azért ajánlom Újhelyt és vidékét a turisták és adalók figyelmébe. Itt bizonyára többet talál, mint Tosajon habár a tokaji hegy a Bodrog és Tisza síkjával szintén vonzó tájak.

(Folyt. köv.)

nek, piros pozsgás, derűs, villogószemű ifjúsága van szükségünk, nem pedig halovány, kora vén, pápaszemű gyermekekre!

Az italméresi adóról.

Az italméresi adó elleni felebezések elbirálásával megbízott küldöttség — (elnöklettemmel) a felszólamlásokkal f. hó 3-ától 13-áig nap-nap mellett foglalkozván: legyen szabad e részben felmerült észrevételeinket előadni és t. országgyűlési képviselőinknek szíves figyelmükbe ajánlani.

Az 1899-i XXXVI. t. c. és ahhoz kiadott végrehajtási utasítás értelmében a korcsmárosok által fizetendő italméresi adó nem százalék, de fokozat (scala) szerint állapítandó meg. A fokozat kis és nagy községbe 20, 40, 60, 80 és 100 korna. Kiveti a pénzügyi biztos, illetőleg a kir. p. ü. igazgatóság. A mely korcsmáros a kivetésben megnyugszik, adóját a felszólamlási bizottság se le nem szállíthatja, se fel nem emelheti. De meg kell még említenünk, hogy minden községre nézve meg van határozva — a lakosság számának alapján — a legkisebb összeg, a melynek az illető községtől — e címen — okvetlenül be kell jönnie. Es pedig minden 500 lakos után 40 koronának. Az 500 lakoson felül levő szám — ha csak a 100 at eléri — már 500-nak vétetik, úgy, hogy ha a községnek 500 lakosa van 40 koronát kell az ottani korcsmárosnak, illetőleg korcsmárosoknak fizetniük: ha ellenben van csak 600 lakos, — már 80 koronának kell tőlük bejönnie. — Nincsen szándékunk ez ellen kifogást tenni, mert ilyen esetben csakugyan kell elválasztó vonalat állítani, tehát ki nem kerülhet, hogy a kis szám miatt is már oly különbség álljon elő, mint akár 400 miatt. De ez az említett fokozat (scala) némely esetben igazságtalanságra vezet.

Mert: Például tegyük fel, hogy egy kis községnek 80 koronát be kell adnia. Van benne két korcsmáros. Az egyikre — még pedig a kinek forgalma nagyobb — ki van vetve 20 korona. Ez természetesen bele nyugszik, nem felebbez, tehát a bizottság nem emelheti; de kénytelen a másikra — akinek forgalma csekélyebb — a 60 koronát alkalmazni, hogy a 80 korona bejőjön. Ez nagy igazságtalanság, amelyen csak úgy lehetne segíteni, hogy a felszólamlási bizottság fel lenne hatalmazva a tulkevessé megrovott korcsmáros adóját felemelni. — Vagy pedig akként, hogy már a kivetést is pontos kimutatás alapján, — a melyet lehetőleg magának az adóval megrovandó korcsmárosnak is alá kellene írnia — egy bizottság teljesítené. Mert láttunk oly kimutatásokat,

a melyekben az elfogyasztott ital-neműek feltűnően csekély mennyiségben voltak felvéve, míg ellenben — kivált a kisebb forgalmu korcsmárosok általában oly kifogással állottak elő, hogy az ő rovásukra sokkal több van kimutatva, mintsem a mennyit elfogyaszthattak.

Sokkal gyakrabban fordul elő azonban egy másik eset, a mely a bizottsági tagokat némi zavarrá hozza. — Például: egy korcsmáros forgalmi kimutatása feltüntet körülbelül 10 vagy valamivel több hektolitert, egy másiké 50-et; — a méltányosság és a másokkal való összehasonlítás alapján italméresi adóját az előbbinek a legkisebb fokozatban 20 koronában — az utóbbiét a következő 40 koronában állapítjuk meg. De most jön egy harmadik — például 40 hektoliter forgalommal, 30 koronás fokozat nincs, tehát — melyiket alkalmazzuk rá? A 20 korona kevés, a 40 sok; — ha 40 koronát róvunk rá, ő zugolódik, mert nincs olyan forgalma mint amannak, a kire nem több mint 40 koronát állapítottunk meg; ha pedig 20 koronát határozunk, a másik érzi magát sértve, hogy kisebb forgalmával is ugyanannyival van megróva. De ekkor a kincstár érdeke sem látszik eléggé figyelembe véve lenni. — Ez leggyakrabban fordul elő a 20 és 40 koronás fokozat közt, de előjön ez magosabbak közt is.

Az sem felel meg nagyon a méltányosságnak, hogy a 100 koronánál magosabb fokozat nincsen, mert nem lehetvén 100 koronánál többel megadóztatni a legnagyobb forgalomnak örvendő korcsmárost sem: ez a szegényebbekkel szemben a gazdagabbaknak kedvez.

Ezen természetesen akként lehetne segíteni, ha a mostani kisebb 20—100 fokozatok közzé mindenütt beszurnák a közbeeső — most hiányzó kerekszámokat — a 30, 50, 70, 90 koronás tételeket; a legnagyobbakra pedig, a 100 koronán felül, még például 125, 150, 175, 200 koronás fokozatokat állapítanának meg.

Ilyen intézkedések a méltányosságnak felelnének meg és közmegnyugvással találkozának.

Matolai Etele.

H I R E K.

Az I. M. I. T. felolvasó estélye.

Csak dicséretre méltó volt azon eszme, mely az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat Újhelyben rendezett estélyében valósult meg. Ezen egyesület fennen hirdeti, hogy a zsidóságnak a magyarsággal teljesen összeforni kell, hogy az igazi zsidó szívében a magyar érzés lakozzék. Az I. M. I. T. tehát ápolja és műveli a zsidó irodalmat magyar szemlemben, kiváló magyar bibliafordításokat bocsát közre és felolvasó

„Juori“ levélpapír, 50 levélpapír és 50 boríték
1 KORONA
Landesmann Miksa és Társa könyv- és papirkereskedésében.

estélyeket rendez úgy a fővárosban, mint a vidéken. Eme irodalmi estélyek a fővárosban annyira látogatottak, hogy már egy órával az előadás megkezdése előtt le van minden hely foglalva.

Igy történt nálunk is f. hó 21-én d. u. 6 órakor, a midőn is a vármegyeház nagyterme megtelt előkelő közönséggel. Városunk zsidóságának elítje, ugyazintén más vallás előkelő, vezetési emberei tanúsítottak megjelenésükkel érdeklődést a szép eszme iránt és gyönyörködtek a közből a szép, tanulságos előadásokban.

A bevezető beszédet Dr. Reichard Salamon, városunk ügyésze, a zsidó hitközség egyik vezetője tartotta, ki szép szavakban üdvözölte a központi részéről kiküldött előadókat és méltatta az egyesület ideális céljait. Rövid, de magas beszéde köztetsésben részesült.

Az estély első felolvasója Dr. Goldberger Izidor volt, ki Suzatto S. D., a modern zsidó irodalom egyik kiváló munkásának életét és működését ismertette.

Hálatlan dolog nem épen közismert egyén életrajzát bemutatni, különösen nagyszámú hölgyek előtt, de Dr. Goldberger Izidor fényszenbebizonyította, hogy igenis lehet életrajzot úgy megírni, hogy annak felolvasása nem unalmas, hanem művelőtetet idéz elő. A nagy embernek minden életszakára kiterjeszkedett s életének tonalát egyesített költői és tudományos működésének fonálával, mely a modern életrajznak egyik főelléke. A felolvasó hangja kellemes, ugyszólván behelzolg, stíusa könnyen folyó, élénk, magyaros zamatú.

Ahig hangzott el az előadást követő taps, az előadó asztalán az est egyik vendége, Dr. Mezey Sándor jelent meg, ki néhány kedves versét olvasta fel. Költeményeinek bibliai tárgyú van, a melyek egy-egy esemény mesteri vonásokban van bemutatva, a költészet zománcával bevonva. E fiatal poéta verselő képessége bámulatos. Esméinek belső tartalmat tud adni, de művésze az ütemezés s rimolásnak is, mely a külső hatást biztosítja. Különösen „A gálya” c. költeményével ért el nagy hatást, bár a felkes közönség minden költeményét zújosan megtapsolta.

A harmadik előadó Dr. Kiss Arnold budai főbíró volt. Előrelátható volt, hogy ez lesz az estély fénypontja, hisz Dr. Kiss Arnold neve Kárpátoktól—Adriáig ismeretes és a ki nem ismeri benne a szónokok mesterét, az ismeri őt, mint kiváló poétát, kinek szép versei ott láthatók kiváló szépirodalmi lapjainak hasábjain, kinek gyönyörű szép magyar imáit zsidó asszonyaink köziacsosó avatták. Ő maga jegyzi meg „Mirjam” művének előszavában, hogy a nő imája egy egész világot ölel fel: a nő az érzelmei genéje. Az ilyen ember nem csak a vallást, hanem a költészetet is uralja. Felolvasásának címe „Izrael szentjei” volt. A gyönyörű műnek még csak gondolatmenetét sem változtatva, részint helyszüke miatt, részint mert ezzel a mű gyönyörűen nem mutatnám be. Valósággal magával ragadta halgatóságát, a midőn ékes szavakkal, gyönyörű gondolatokkal szinte végig ment a zsidóság történetén, meghatóan, de büszke érzéssel vázolta e nép szenvedéseit, hamisítatlan martíryomságát.

Befejezésében mutatkozott be csak nagy szónoknak, a midőn a magyar zsidóságot s annak helyzetét esetezte, a midőn hazafiságra lelkesítette hallgatóságát. Igazi ünnepi percek

voltak ezek s tapsokán jelezte, hogy minden szava a közönség szívébe férközött.

Este 8 órakor a Magyar-Királyi udvari termében a vendégek tiszteletére társas vacsora volt, mely kedélyes hangulatban 60—70 embert tartott együtt az éj késő órájáig. Szébbnél-szebb pohárköszöntők hangzottak el. Az elsőt Zinner Henrik, az izr. hitközség elnöke tartotta, ki ezuttal üdvözölte az estély vendégeit, valamint a vacsorán is szép számban megjelent hölgyeket.

Utána Dr. Reichard Salamon és Szabo Jakab méltatták ékes szavakkal az Imit kiváló misszióját. Dr. Goldberger Izidor első felszólalásában a két vendéget, a másodikban Dr. Buzá Barna orsz. képviselőt és a hitközség elnökét köszöntötte fel. Szép szavaira Dr. Kiss Arnold válaszolt először, ki ezuttal is valósággal remekelt és kit az asztaltársaság egyféléig is szívesen hallgatót volna meg.

Kellemesen hatott a díszes társaságra Dr. Buzá Barna orsz. képviselő tartalmas pohárköszöntője, ki már megjelenésével is fényszenbebizonyította magát az utóbbi időben ellene hangoztatott vádalmakat. De ez estélyen tartott magasztos, igazán a megőrkítésért érdemes beszéde azt a gondolatot eredményezte, hogy ha parlamentünknek minden embere úgy érezne s beszélne, mint képviselőnk, úgy a liberalizmus bódógorkszakát élénk, mert ő minden emberben — legyen az keresztény, vagy zsidó vallásban — lefogyart lát akkor, ha magyar szívet a magyar eszmékért felkésze.

Utána Nemethy Bertalan gyönyörű orgánumával, hatalmas szónoki erővel beszélt, bámulatra ragadván, különösen azokat, kik őt még nem hallották. Poharat: Dr. Buzá Barnára emelte. Szépen beszélték még az est folyamán: dr. Gross Dezső és dr. Erenyi Manó is.

Végül dicsérettel kell megemlítenem Keresztesi Lajost, a Magyar Királyi vendéglő tulajdonosát, ki a vacsora rendezésével (mely változatos és izletes volt) kitett magáért.

Köd.

— **Knevezés.** Az igazságügyminiszter előterjesztése a felső Klonfár Alajos varanói járásbírósi jogától a nagymihályi járásbírószághoz álbíróvá nevezte ki.

— **Felolvasás a diakonissza intézményről.** Dr. Szabo Aladár budapesti református lelkész f. hó 20-án d. u. 5 órakor érdekes felolvasást tartott a diakonissza intézményről. Mintegy másfél óráig keresztül fejtette a diakonissza intézmény szükségességét és erősen hangsúlyozta, hogy a református egyháznak éppen ugy kötelessége az apéca-ápolónői intézmény létesítése, mint a katolikusoknak. A mindvégig érdekes előadást társadalmunk színe-java hallgatta végig.

— **A bortörvény és a kassai kamara.** A kassai kereskedelmi és iparkamara Sipo Gyula elnöke alatt teljes ülést tartott, amelyen tárgyalta a borhamisításról és a hamis bor forgalomba hozataláról szóló új törvényt. Az iparkamara üdvözölő felirat küldését határozta el a földművelésügyi miniszterhez azért a hathatós támogatásért, amelyet a kamara kerületébe tartozó Hegyalja bortermelés és borkereskedelme érdekében tett. A miniszter az üdvözlésre természetesen meleg hangon válaszolt.

— **Kállay Jolánt szerződötték.** Mint megbízható forrásból értesülünk — Polgár Béla igazgató a március hó 3-án kezdődő tavaszi szezonra állandó vendégszereplésre szerződött Kállay Jolánt, közönségünknek eme régi kedvencét. A szerződés szerint Kállay Jolánt Polgár igazgató a 6 hetes szezon alatt legalább 20 szor tartozik felléptetni. Most már bizalommal nézünk a közönség színeszében e lé, mert előreláthatólag nemcsak a drámai színműveknél, de az operett előadásoknál is sok élvezetes előadásban lesz részünk. Erre elég garanciát nyújtanak Kállay Jolán művészi kvalitásai.

— **Borárverések a tarcali vincellériszkolában.** A tarcali m. kir. vincellériszkola pinczejében évente négyszer és pedig március 5. június 5. szeptember 5. és december 5-én mindenkor délelőtt fél 10 órakor tartandó borárveréseken eladtnak a tarcali m. kir. vincellériszkola és hozzá tartozó állami szőlőtelepek összes bor és cognac készletei. A vevői saándekek az elarverezendő borokat az árverések előtti napokon megismerhetik. Árverési feltételek: 1. A borok hordók nélkül árvereztetnek. Legkisebb felüligérés — de csak a kiküldési áron felül — 1 korona. 2. Minden árverező tartozik az árverés megkezdése előtt az illető bormennyiség kiküldési árának 10 százalékát banatpénzül letenni. Ajánlatot tenni levében is lehet. 3. Ha a leütés alkalmával egyszerre két igéret hangzanak s a felüligérés személye megállapítható nem volna, az árverés újra kezdendő. 4. A leütés után a bor a vevő pecsétje alatt s annak veszőlyére 16 napig a pinczében maradhat s ezen idő alatt köteles a vevő a megvett bor árát teljesen kifizetni. Ha ezt nem tenné, a 2 pont szerint letett 10 százalékot, mely az ügyrele néve kötbérről szolgál, a tarcali m. kir. vincellériszkola (királyi kincstár) javára elveszti s a kincstárnak jogában van a bort szabad választása szerint újabb árverésre bocsátani, vagy azt szabad kézből eladni, — anélkül, hogy a szerződést megszöge vevőnek akár 10 százalék kötbér visszatérítésre, akár kártérítésre igénye volna, sőt ha a bor az általa igéret árán nagyobb áron is kelne el, az esetleg nyert többlet hoz sines igénye. 5. A megvásárolt bor a vevő köteles legkésőbb a 4. pontban megállapított határidő alatt saját hordójában elszállítani. A vevő kivánságára a gőncsi hordóban lévő borok hordóval együtt is eladtnak, mely esetben a vevő a bor árán kívül és annak lefizetésekor a hordóért — minden egy liter ürtartalom után 7, azaz hét fillért — fizet. 6. A borok mennyiségét illetőleg a vincellériszkola hordóinak hitelesítésre az irányadó. 7. A vételár után járó III. fokozat szerinti bélyegilletéket a vevők fizetik.

— **Utolsó farsang** Hiába a nagy drágaság, mulatságra mégis csak van pénz. Ha máskor nem is jut annyi a mulatásra, farsang végén mégis jut valami erre a célra is. Hogy az idei farsang vége elég zújos volt és ki ki igyekezett a maga részét kivenni belőle, igazolja az, hogy a farsang utolsó négy napján, szombattól keddig hat táncmulatságot tartottak a városban. Folyó hó 20-án a vármegyeházán volt bal, ugyanazon este az iparoskór saját körhelyiségében tartotta batyus táncmulatságát, melyen Buzá Barna,

képviselőn kívül megjelentek Nagy György, Horváth és Hirtenstein országgyűlési képviselők is. Az nap tartottak egy rendkívül népes táncmulatságot a dohánygyári munkások is a városi színházban. A negyedik bál a kapás-bál volt a Zöldágban, melyet másnap, vasárnap megismételt a pórnépből álló közönség. Az utolsó farsangi mulatság pedig a gyártelepi dal, zene és önképzőkör tegnapi bohócestélye volt, melyet a kör helyiségében tartottak meg nagy sikerrel.

— **Tűz.** Ma délelőtt úgy fél tíz óra tájban tűz ütött ki a hg. Windischgrätz tulajdonát képező földtanban. A tűz az egyik cselédházban ütött ki eddig ismeretlen okból és átkapott a közelben levő sertésólakra is. A tűzoltóság Friss Heiman tűzoltóparancsnok vezetésével alatt gyorsan kivonult és hosszú fáradságos munka után sikerült a tűzet lokalizálni. A kár nem nagy, mindössze a cselédház tetője és néhány sertés ól esett a tűz martalékaul.

— **Adományok az ajkai bánya szerezésienseg által sújtottak hatramardotatai részére.** A nagymihályi járás közönsége Bajusz Andor főszögbiró útján, a 9 körjegyzőség és Nagymihály város gyűjtése 187 K. 18 fill, Legenye község lakosai Eleiss István körjegyző útján 6 K. 64 fill, Keleni körjegyzőség 30 K. 42 fill, összesen 224 K. 54 fill, hozzá a mult számban kimutatott 1994 K. 78 fillére a mai napig befolyt 2219 K. 32 fillér.

— **Adományok a délfolasországi károsultak részére.** A nagymihályi járás közönsége Bajusz Andor főszögbiró útján 621 K. 26 fill, ezen összeghez hozzájárultak a bánóci körjegyzőség közönsége 178 K. 66 fill, Nagymihály város közönsége 88 K. A máloczi körjegyzőség 81 K. 20 fill, A butkai körjegyzőség 60 K. Abarai körjegyzőség 30 K. 73 Nagymihály vidéki körjegyzőség 76 K. 16 fill, Szarai körjegyzőség 46 K. 52 fill, Utozasi körjegyzőség 53 K. 39 fill, Rákóczi körjegyzőség 6 K. 10 fill, A viravai körjegyzőség közönsége a körjegyző útján 28 K. 74 fill, A nagypányi körjegyzőség gyűjtése 27 K. 36 fill, Szilvasújfalú község község lakosai Szokolszky Bertalan útján 25 K. 42 fill, A keleni körjegyzőség községei a körjegyző útján 23 K. 36 fill, Tussa község lakosai a körjegyző és a bíró útján 20 K. Kiszte község előjáróság 12 K. Parnoi körjegyzőség községei a körjegyző útján 8 K. Bodrogcsádány község előjáróságának gyűjtése 9 K. 07 fill, Nagybari község lakosai a körjegyző útján 7 K. 33 fill, Legenye község lakosai Eleiss István körjegyző útján 6 K. 64 fill, dr. Bessenyei Z. főszögbiró útján Tiszakaradról Kazik István 10 K. Meezner József 5 K. Imre István, Sz. B. Zöldág László 2—2 K. Szokolszky János 1 K. összesen 22 K. Nyiassy Karoly 3 K. gróf Hoyos Viktor, dr. Klein Zsigmond 2—2 K. Majtényi Géza, Kucséra Rezső, Schewerer István, Haunstädter József, Kudicska Károly, Medveczky János, dr. Jámbor György, dr. Görgey László, Megyeresy Kázmér, Goidics Illés 1—1 K. összesen 828 K. 18 fill, hozzá a mult számban kimutatott 5133 K. 64 fill, a mai napig befolyt összesen 5961 K. 82 fillér.

— **Egy lud 126 korona.** Mint halljuk Bogvay Elemér, szomszéd városunkban, ki a ludnyésztője, ki a mult esztendőben is minden fajbaromfi kiállításra kiváló sikereket ért el, remek szép emdeni ludjaival, most

AMERIKAI TÖLTHETŐ TOLLSZÁR

KAPHATÓ

LANDESMANN MIKSA

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZEREK
KERESKEDÉSÉBEN.

ÁRA 1 KORONA.

gyönyörű állománya nemesítésére több lúdat importált. Hozatott egyenesen John Baily és Son londoni világhírű baromfitelepéről is egy 2 éves gunárt mely 126 koronába került. A liba főhéher és óriási állat, mely megérkezésekor, 6 napi éhen s szomjjan történt utazás után is, 12 és fél kiló volt.

— **Kihágások esete 1908-ban.** A rendőrkapitányság most állította össze a múlt évben jogerősen befejezett kihágási ügyekről szóló kimutatását, a melyből a következő adatokat vesszük ki: A múlt évben 1213 kihágási eset fordult elő és 1397 személy ellen folytatottak a kihágási eljárás. Megszüntetett határozattal befejezték 279 ügyet 282 személy ellen. Felmentettek 86 ügyben 110 személyt és elítéltek 848 ügyben 1005 személyt. 833 férfit és 172 nőt. Ebből csak elzárásra elítéltek 147-et. Egy napon alulra 22, 1—4 napi elzárásra 100, 5—14 napra 25 öt. 10 koronán aluli pénzbüntetésre 428, 10—19 koronáig 215, 20—30 koronáig 108, 31—99 koronáig 104, s 100—600 koronáig 3. A legtöbb kihágás részegség és verekedés miatt történt. Ezért elítéltek 852 férfit és 63 nőt. Hatóság és közönség elleni kihágásért 55 férfit és 30 nőt, közegészség és testi épség elleni kihágásért 17 férfi és 1 nő, tulajdon elleni kihágásért 3 nő, cselérendtartási kihágásért 8 férfi és 6 nő, közegészségügyi kihágásért 7 férfi és 3 nő, erdei kihágásért 5 férfi és 5 nő, vadászati kihágás 1 férfi és 1 nő, ipartörvénybe ütköző kihágásért 54 nő, állategészségügyi kihágásért 13 nő és 4 férfi, véderőtörvénybe ütköző kihágásért 10 férfi, utrendőri kihágásért 1 férfi, vasárnapi munkaszünet megszegésért 23 férfi, 1 nő, mezőrendőri kihágásért 20 férfi, külföldiek be nem jelentése miatt 29 férfi 9 nő, betegségleyezésről szóló törvénybe ütköző kihágásért 6 férfi, egyéb törvénybe ütköző kihágásért 37 férfi és nő, különböző szabályrendeletbe ütköző kihágásért 186 férfi és 33 nő.

— **Megzavart családi ünnep** Özevgy Koleszár Mihályné helybeli lakosnál e napokban egyezési ünnepet tartottak, melyre a családnak számos ösmerőse hivatalos volt. A szép családi ünnepet egyszerre csak egy nem várt esemény zavarta meg. Valaki betolakodott az udvarba és egy hatalmas kövel bezúzta Koleszárné lakásának ablakát. Csak a véletlennek köszönhető, hogy a szobába esett kő a jelen voltak közül senkit nem sértett. Az esetről jelentést tettek a rendőrkapitányságnál, a hol az ösmeretlen tettes kipuhatolása iránt megtették a szükséges intézkedéseket.

— **Megdöszmált bor.** Veszeli Sándor, az „Ósbudavára”-hoz címzett vendéglő és szálloda háziszolgája e napokban betört Anisz Sándor pincéjébe és az egyik borbortelt hordóból mintegy 30 liternyi italt elhordott és azt a hecskén tartott kapásbálon oimboráival elfogyasztotta. A károsult feijelentésére a szomjas háziszolgája ellen a rendőrkapitányság az eljárást megindította.

— **Elgázolás.** Eizner Agoston szánkójával tegnap délelőtt a Kossuth-utczán elgázolta Krompeczki Jósefné szül. Géresi Julianna helybeli napszámosnót. Az asszony az elgázolás következtében jelentékeny sérüléseket szenvedett. A vizsgálatlanul hajtó ember ellen a rendőrség megindította a kihágási eljárást.

— **A „Nyugat”** Ignotus, Fenyő Miksa és Osvath Ernő folyóiratának 4 ik száma most jelent meg. A tartalom gazdagsága és magas nívója, a külső kiállítás izléese volta egyaránt egyik legjobb irodalmi folyóiratunkká avatják a „Nyugat”-ot. Bevezetőnek Ignotus mond el rendkívül figyelemre méltó megjegyzéseket a modern irodalmi törekvésekről „Irodalmi viszonyaink s a magyar lélek ezimmel. Ady Endre.

Peterdi István, Móricz Zsigmond bátor hangu versei, Balázs Béla finom novellája (Embermesé), Lengyel Géza (A grafikus tárlat), Laackó Géza (A stylus és az iskola), Csáth Géza (Opium) tanulmányai teszik a szám tartalmát. A Figyelőbe Hegedűs Gyula, Bródy Miksa, Babits Mihály, Lengyel Mányhért és Csáth Géza írtak. A „Nyugat” előfizetési ára egy évre 20 korona, félfévre 10 korona, egyes szám ára egy korona. A kiadóhivatal, VII. Akácfa-utca 5. sz. alatt van.

— **Érdekes könyv** jelent meg, címe: **Életünk és nemünk.** Írta: Aszlányi Dezső. A munka címlapján azt hirdeti, hogy megoldotta az összes nemi problémákat és ezek között az oly fontos és érdekes kérdést: a fiu vagy leány kérdését. A szerző állítása szerint az tisztán számadatok alapján teljes biznysággal előre meghatározható, hogy mikor születik az anyának fiu- vagy leány gyermeke. A szerző óriási horderejűnek tartja felfedezését, mert úgy véli, hogy az egész társadalom a jövőben ezeknek az elveknek alapján helyesen fogja a férfiak és nők egymáshoz való számarányát meghatározni. Ezenkívül még több érdekes tételt magyaráz a szerző, felmenti az összes szexuális vádlottakat, az örök korukban szerelemre gyulókát, stb. s minden állításánál bizonyítékokra hivatkozik. A szerző munkáját nem száraz tudományos hangon, hanem élvezhető érdekes modorban adja elő. A munka ára 5 korona kapható minden könyvkereskedésben, vagy a pénz előzetes beküldése ellenében bérmentve küldi meg a „Modern Irodalom” kiadóhivatala, Budapest VII., Rákóczi ut 85.

A legjobb bőrfényesítő



Egyedüli gyártója:
Székely és Társa Kassa

Gyengeséget
még ha betegség után való szervei betegség is, könnyen le lehet gyógyítani, valamint az egészséget és az erőt gyorsan s biztosan helyre lehet állítani SCOTT-féle Emulsió által.

Kényes iny és gyomor
amely nem bírja el a közönséges csukamájolajat, a SCOTT-féle Emulsiót eszményi gyógyszerként fogadja. Ehhez még az az előny is járul, hogy háromszorta táplálódabb, mint a közönséges csukamájolaj.



Az Emulsió vásárlásánál a hátsó részén látható a halászt, kérjük figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f.

Kapható minden gyógytárban.

NYILT-TÉR.
Értesítés.
A nagyközönség szíves értésére adom, hogy a Megyei Általános Bank igazgatósági tagsági állásáról leközönyt.

Homonna, 1909. feb. 17.

Grün Bernát.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Tövisék. Ezeket a szellemességeket már Wille Oszkár is megírta.
Erdeklődő. Néünk még nem haladt odáig a nöemajnapáció, hogy zenés estéken kávéházban merőzkedjenek a hölgyek menni.
R. K. (Homonna) Adja be bátran a kérvényét. A névmagyarozás iránti kérélmeket kedvezően szokta elintézni a belügyminiszter.
Tavaszi hangulat. Kevés tavasz, de még kevesebb hangulat van benne. Nem közzülhet.
Dr. M. D. Hosszu lére boosított, gondolatokban szegény vezérelke nem vált be.
Dalok. Daloljon előbb jó ideig önmagának és csak azután keresse fel szerkesztőségünket.

A szerkesztésért felelős:
A SZERKESZTŐSÉG.
Kiadótulajdonos:
LANDESMANN MIKSA.

**A gyermekvédő-ligának
jövédelmész.**

**— Az Országos —
Gyermekvédő-liga**

LEVÉLPAPIRJA
csinos dobozokban
— kaphatók —
Landesmann Miksa
könyvkereskedésében.

Sátoraljaiuhely r. t. város tanácsától.

2071/1909. szám.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A „Torzsas” mulató és mellékhelyiségei 1909. évi május hó 3-tól egy évi időtartamra nyilvános verseny tárgyalás után bérbeadtik.

A verseny tárgyalás megtartásának határidejéül **1909. évi márczlius 4. napjának d. e. 9 óráját** az 5. számú hivatalos helyiségbe tűzőm ki.

Sátoraljaiuhely, 1909. évi február hó 19 én.

Kiss Ödön,
h. polgármester.

**Olajfestészethez
szükséges kellékek:**
u. m. olajfestékek, ecsetek, festővászon, mastixfirniss, damasztfirniss, recifterpentin,
lenolaj, paletta stb.

nagy választékban kapható

Landesmann Miksa és Társa
könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében
Sátoraljaiuhelyben.

RÓNAI LIPÓT
női felöltők legnagyobb áruháza
Sátoraljaiuhelyben, a Fő-téren.

Különlegességek: Bluzok, aljak, pongyolák, gyermek ruhák és kosztümökben.

Eredeti modellek! Bámulatos olcsó árak!